

Hold øjne åbne søstre

Vinduet: Hold øjene åbne søstre
EKS

af Ulla Dahlerup

Af Ulla Dahlerup I kronik nr. 2 om rødstrømpebevægelsens historie fortæller Ulla Dahlerup bl. a. den smertelige historie om, hvordan marxisterne i 70'erne stjal bevægelsen og ødelagde den, og samtidig ridser hun perspektiverne op for, hvad kampen drejer sig om i dag.

Jære Janne alle I andre.

Mit andet svar til jeres skole-stil om rødstrømperne.

En mand fra 68-generationen fortæller: 'Min far havde opfundet TVs fjernbetjening, længe før den kunne købes i butikkerne. Han brugte min mor. De kom samtidig hjem fra fabrikken, så lagde far sig på sofaen og lod TV køre, mens mor lavede aftensmad. Når far ikke gad se mere, råbte han: 'Sluk'. Så kom mor ind fra køkkenet, tørrede sine røde hænder i forklædet og slukkede. Vinden bærer ikke fortiden sporløst bort. Den er der bag dagslyset, som en del af jeres arvelod.

Før 1950'erne var det et stort arbejde at styre en husholdning. At bære vand ind, vand ud. Tænde op i kakkellovne, i jernkomfuret med ringene over en åben ild. Vaske tøj i gruekedel, skrubbe tøjet på et vaskebræt. Trække lagner og rulle på stenrullen.

Vaske børn i zinkkarret hver lørdag i opvarmet vand. Brugt tøj blev omsyet, børnenes tøj lavede moderen tit selv.

Mange havde lokumsspand at tømme, eller familien satte sig bare ude i grebningen bag køerne i stalden.

Fødevarerne skulle holde sig længe. Når der var slagtet og parteret, så hele køkkenet flød med dyreblod, skulle kødet henkoges, syltes, røges eller nedsaltes.

Så kom køleskabet, fryseren, vaske- og opvaskemaskiner, oliefyr eller fjernvarme. Der blev indlagt vand, w.c, el. Husmoderen blev stort set reduceret til en forbruger, hvor hun før på landet havde produceret mange af familiens egne fødevarer, i en næsten selvforsynende, naturaløkonomi.

Nu blev hjemmet langsomt tømt for funktioner som arbejdsplads. Hjemmet blev nemt at klare og et ensomt sted. Familien er skrumpet ind, man har nu ca.

2,0 børn i snit.

Før mekaniseringen var mange af mændene altid hjemme: Mølleren, smeden, snedkeren, købmanden, skomageren, skrædderen, karetmageren osv.

Enelærerens familie boede også i den, lille stråttækte skole.

Møllerfamilien boede klods op ad møllen, arbejde og hjem var det samme.

Far og mor arbejdede i møllen, så snart børnene var store nok, blev de møllersvende. Smedjen var bygget til huset, far var smeden, men mor slog også forhammeren, og børnene trådte bælgen. Arbejde og familie var et, man var hinandens nødvendighed.

I dag er familien Danmark er brudt op og splittet som avner af tiden.

Efter 2. Verdenskrig kom mange voksne kvinder uden uddannelse ud som noget nyt, som hjemmehjælpere.

Men de fleste af os rødstrømperne var unge piger under uddannelse. Vi kom ud i samfundet for at opdage, at det var en jungle, indrettet efter mænds ideer og behov. Mange offentlige institutioner var opbygget efter militære principper. Mest tragisk/komisk var hospitalernes barsels gange.

Som på en kaserne skulle nyfødte ammes på faste klokkeslæt, sove, skiftes - og så lå de arme små ellers og skreg i store opsamlingsstuer. Med adgang forbudt for mødre. Fædre stod ærbødigt bag en glasrude og kiggede ind i faste besøgstider, fædre måtte ikke overvære en fødsel. Om natten listede mange mødre ned ad de lange gange, stjal deres eget spædbarn og ammede det i smug på toilettet. Hjælp, hvis overlægen havde set det! Skilsmisser? I 1901 havde vi 376 skilsmisser i Danmark. I dag bliver ca.

hver tredje ægteskab opløst. Det skyldes ikke, at folk elskede hinanden mere i gamle dage, menneskets grundkonflikter er altid de samme.

Skilsmisser er stort set ikke et spørgsmål om følelser, men om økonomi.

Kvinder blev ikke skilt, fordi de ikke havde et andet sted at gå hen, ikke havde uddannelse, ikke tjente deres egne penge. Hvis en kvinde eller en mand havde 14 børn med på slæb, var der heller ikke andre, som ville have dem.

I dag er velfærdsstaten trådt til som forsøger. Man kan sagtens være enlig far

eller enlig mor med et par børn, uden at nøden eller sulten banker på og sætter sig til bords. Tidligere blev dårlige ægteskaberne ofte holdt sammen af nød. Fri seksualitet? Tiden opfordrede til det. Der blev bedre prævention, fri abort, samfundet var rigt, der var uddannelser og jobs nok, og pornoen blev frigivet. Samtidig var vi unge i en af de få perioder i historiens forløb, hvor menneskeheden ikke havde farlige kønssygdomme.

Det ville være en mærkelig ungdom, som ikke udnyttede den nye, berusende frihed. Mennesket fik et åndehul, og så ændrede kønsmoralen sig. Før var et uønsket barn en katastrofe, som udstødte kvinden af samfundet. I dag er ca. 44 pct. af alle børn født uden for ægteskabet. Moralens bom går op og ned for kulturhistoriens skiftende tog.

Rødstrømpebevægelsen bestod af basisgrupper, der dannedes fra by til by og mødtes på skift i hinandens hjem, husets mænd blev så sendt væk imens. Basisgrupperne havde det godt sammen. Vi var sammen med andre medsøstre, lærte at tro på vores eget køn, formulere os og blive hørt. Vi var ikke mere anden-rangs væsner, mændene holdt isoleret som husmødre eller tyende i hvert sit hus. Vi var ikke hinandens konkurrencer, fordi vi ikke betragtede manden som en præmie.

Mandssamfundet var et forældet system i 1970'erne.

Var vi grove i kæften? Ja, heldigvis. Ingen kan lave oprør og stå kampberedt på barrikaderne, iført fløjlshandsker og vendekåber. Men græsrodsbevægelser har aldrig parolepligt, så enhver rødstrømpe dækkede ikke alle de andres udråbte meninger.

På de store fællesmøder fra midten af 70'erne kunne det gå hårdt til, når den politiske uenighed blussede op. Så åd kvindeoprøret, som alle andre oprør før os, sine egne grise. Gulvet flød med skambidte lig.

68'erne levede i den kinesiske romantiks tid, med formand Mao som lysende idol. Flertallet af 68'erne gennemskuede ikke den gamle tyran, fordi den kinesiske kulturrevolutionen gav ungdommen uhyrlige magtbeføjelser.

Herhjemme i 1970'erne inddelte oprøret folk i tre kategorier: De røde, de vattede og de reaktionære. Yderfløjene elskede at hade hinanden. Men de vattede som jeg, der kun var socialdemokrat, ja, vi kom tit i slagsmål, fordi vi nægtede at tro på de totalitære ideologiers velsignelser.

Vi var en fløj inden for rødstrømpebevægelsen af 'borgerlige', som holdt tvivlen åbent frem i hænderne. Den tvivl, som de benhårde marxister fortrængte og skubbede ned under gulvbrædderne.

Vi var imod, at kvindekamp til sidst blev gjort til klassekamp.

Rødstrømpebevægelsen blev kuppet af marxisterne, fordi de kunne sidde længst oppe om natten. Dermed gik bevægelsen og kvindehusene i stå, men ikke ideer. Kampene bliver nu ført andre steder, i familien, på arbejdspladserne, i politik.

Janne, i dit brev spørger du om rødstrømpernes fejl, her er den største.

Da vores to flagskibe var i havn: ligeløn for lige arbejde og fri abort, opstod det triste politiske rivegilde om, hvordan fremtiden skulle møbleres.

Tja nu ved vi, at muren faldt, at kommunismen i øst brød sammen. Hvem havde så ret dengang i de ophidsede tider? Ja, det var så ikke dem, som skreg: 'Førræder!' efter de borgerlige medsøstre. Vi fik ar i sjælen.

Politisk spændte rødstrømperne i 70'erne fra de radikale helt ud til den yderste venstrefløj, hvor der løb en masse bloddryppende, marxistiske varianter rundt.

Kvinder, som var unødvendigt stride og nådeløse at diskutere med, også for pressen og den øvrige omverden. I dag er alle de grupper afgang ved døden, end ikke kistens lukkede låg er synlig over mulde.

Gud ske lov. For dem var demokrati et øhav i Sibirien. I dag er der ingenting i verden så stille som sne og tidligere marxister.

Men kvindebevægelsen har vundet første halvleg. Skandinaviske kvinder har en føreplads i verden.

Rødstrømperne efterfulgte Dansk Kvindesamfund. Jeg venter på, hvornår næste generation vil handle.

Før undertrykkelsen ånder os lige i nakken, hvis vi bliver svage og taber højde.

Se bare vore arme fundamentalistiske, muslimske medsøstre, som skal rende rundt i sorte lagner og dyb uvidenhed. Selv i 1994 er der mandlige, danske læger, som vil sy en muslimsk kvinders skede sammen efter hendes barsel, på ægtemandens krav.

Hold øjnene åbne, søstre.

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingsystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.